

หลักเกณฑ์การทับศัพท์ภาษาญี่ปุ่น

๑. การทับศัพท์ภาษาญี่ปุ่นตามหลักเกณฑ์นี้เป็นการถ่ายเสียงภาษาญี่ปุ่นที่เขียนด้วยอักษรโรมันเท่าที่อักษรโรมันจะแสดงได้ โดยถ่ายเสียงสระและเสียงพยัญชนะตามที่ออกเสียงในภาษาญี่ปุ่นมาตรฐานหรือภาษาโตเกียว และมีตารางเทียบสระ พยัญชนะ แสดงไว้

อย่างไรก็ตาม ในภาษาญี่ปุ่นมีการเน้นเสียงซึ่งอาจทำให้เสียงหรือความหมายเปลี่ยนไปบ้าง การเน้นเสียงนั้นสามารถตรวจสอบได้ในพจนานุกรมที่แสดงเครื่องหมายกำกับไว้ นอกจากนี้ยังอาจมีการลดเสียงบางเสียง แต่ในหลักเกณฑ์นี้ไม่ได้นำเรื่องการเน้นเสียงและการลดเสียงมาพิจารณา

๒. การทับศัพท์ภาษาญี่ปุ่นตามหลักเกณฑ์นี้พยายามเขียนให้ใกล้เคียงกับเสียงในภาษาญี่ปุ่นเท่าที่อักษรวิธีไทยจะเอื้ออำนวยและรองรับได้ ในกรณีที่ภาษาญี่ปุ่นออกเสียงเป็น ๒ แบบ ก็ให้ใช้ได้ทั้ง ๒ แบบ เช่น Nippon = นิปปน, นิปปง ในกรณีที่ไม่สามารถใช้อักษรวิธีไทยเขียนได้ ก็จะเลือกตัวอักษรที่อ่านง่ายเขียนง่าย เช่น tsu = สึ

๓. ระบบการเขียนภาษาญี่ปุ่นโดยใช้อักษรโรมันเพื่อให้ชาวต่างชาติสามารถอ่านได้มีหลายระบบ หลักเกณฑ์นี้ใช้ระบบ Hepburn เป็นหลัก เนื่องจากเป็นระบบเขียนที่ใกล้เคียงกับเสียงมากที่สุด และเพื่อประโยชน์ของผู้ใช้ระบบอื่น จึงได้นำอักษรโรมันที่ถอดตามระบบอื่นมาใส่ไว้ในตารางด้วยโดยเรียงตามลำดับอักษร

อักษรโรมันระบบ Hepburn เป็นอักษรโรมันที่ใช้เขียนภาษาญี่ปุ่นระบบหนึ่งซึ่งเน้นเสียงเป็นหลักเริ่มใช้ช่วงปลายคริสต์ศตวรรษที่ ๑๙ ในสมัยเมจิ เป็นระบบการเขียนซึ่งแพทย์และนักสอนศาสนาชาวอเมริกันชื่อ James Curtis Hepburn (๑๘๑๕-๑๘๙๑) ริเริ่มคิดขึ้นและใช้ในการจัดทำพจนานุกรมญี่ปุ่น-อังกฤษ อังกฤษ-ญี่ปุ่น เป็นระบบที่ได้รับการยอมรับและใช้กันแพร่หลายจนถึงปัจจุบัน

(ดูตารางอักษรโรมันระบบ Hepburn ที่ภาคผนวก)

๔. สระเดี่ยวสั้นในภาษาญี่ปุ่นมี ๕ เสียง ซึ่งแสดงด้วยอักษรโรมันดังนี้ a i u e และ o การออกเสียงสระสั้นโดยปกติไม่ปิดเส้นเสียงข้างท้าย ยกเว้นกรณีที่อยู่ในตำแหน่งท้ายคำจะออกเสียงโดยปิดเส้นเสียงเล็กน้อย ซึ่งทำให้มีลักษณะคล้ายกับเสียงสระสั้นท้ายคำในภาษาไทยอย่างคำว่า กระ^{ทะ} กะ^{ทิ} ในการทับศัพท์กำหนดดังนี้

๔.๑ สระเดี่ยวสั้นในพยางค์ที่ไม่มีตัวสะกด ทับศัพท์เป็นสระเสียงยาว เช่น

yama = ยามะ

ocha = โอชะ

ยกเว้นสระ i ทับศัพท์เป็นสระเสียงสั้นในทุกตำแหน่ง เช่น

wasabi = วาซาบิ

Miki = มิกิ

๔.๒ สระเดี่ยวสั้นในพยางค์ท้ายคำ ทับศัพท์เป็นสระเสียงสั้น เช่น

Tanaka = ทานากะ

fune = ฟุเนะ

๔.๓ สระเดี่ยวสั้นในพยางค์ที่มีตัวสะกด ได้แก่ k, m, n, p, s, t ทับศัพท์เป็นสระเสียงสั้น เช่น

gakkō = กักโก

samma = ซัมมะ

hontō = ฮอนโต

Nippon = นิปปน, นิปปง

zasshi = ซัสชิ

itchi = อิตจิ

๕. สระเดี่ยวยาวในภาษาญี่ปุ่นมี ๕ เสียง ออกเสียงยาวประมาณ ๒ เท่าของสระเสียงสั้น แสดงด้วยอักษรโรมันตามระบบ Hepburn ดังนี้ **ā ī ū ē** และ **ō** ในการทับศัพท์กำหนดให้ใช้สระเสียงยาวทุกตำแหน่ง เช่น

ok**ā**san = โอกาซัน, โอกาซัง

oish**ī** = โออิชิ

jū**ū**yō = จูโย

on**ē**san = โอนะซัน, โอนะซัง

say**ō**nara = ซาโยนาระ

ในการใช้ทั่วไปเช่นในสื่อมวลชน สระเดี่ยวยาวอาจพบรูปสระตัวเดียวคือ a i u e o เช่น ชื่อนายกรัฐมนตรี Shinz**ō** Abe มักพบรูปเขียนเป็น Shinzo Abe ชื่อเมือง T**ō**ky**ō** มักพบรูปเขียนเป็น Tokyo

อย่างไรก็ตาม ในการเขียนภาษาญี่ปุ่นใช้อักษรโรมันด้วยระบบอื่น สระเดี่ยวยาวอาจพบรูปอื่น ดังนี้ aa ii uu ee ei oo ou และ oh เช่น

oka**a**san = โอกาซัน, โอกาซัง

oish**i**i = โออิชิ

juu**u**yoo = จูโย

one**e**san = โอนะซัน, โอนะซัง

sense**i** = เซ็นเซ

say**o**onara = ซาโยนาระ

koush**i** = โคชิ (ขงจื่อ)

Oh**o**no = โอโนะ

สระ ๒ ตัวเรียงต่อกันในบางคำอาจแสดงเป็นคนละคำกัน กรณีเช่นนี้ให้ทับศัพท์แยกเป็นแบบสระเดี่ยวสั้น หากมีข้อสงสัยให้สอบถามผู้รู้หรือค้นหาในพจนานุกรม เช่น 子牛 ^{こうし} koushi (ko-ushi) = โคอุชิ (ลูกวัว) 毛糸 ^{けいと} keito (ke-ito) = เคอิโตะ (ด้ายขนสัตว์) 石井 ^{いし} Ishii (Ishi-i) = อิชิอิ (ชื่อสกุล)

๖. กรณีที่สระต่างกันเรียงติดต่อกัน ๒ เสียงขึ้นไป ให้เขียนทับศัพท์เรียงกัน เช่น kao = คาโอะ ยกเว้นสระ ai ให้ใช้ ไ- เช่น haik**u** = ไฮกุ

๗. ในภาษาญี่ปุ่นพยัญชนะ ch k p และ t เมื่ออยู่ในตำแหน่งต้นคำ จะเป็นเสียงพ่นลม (aspirated) แต่เมื่ออยู่ในตำแหน่งอื่น ๆ จะเป็นเสียงแบบไม่พ่นลมหรือพ่นลมค่อนข้างเบา จึงกำหนดให้ทับศัพท์ดังนี้

ตำแหน่งต้นคำ

ตำแหน่งอื่น

ch = ช

ch = จ

k = ค

k = ก

p = พ

p = ป

t = ท

t = ต

๘. พยัญชนะซึ่งเขียนด้วยอักษรโรมันระบบ Hepburn ในภาษาญี่ปุ่นเป็นอักษร f เป็นพยัญชนะเสียงเสียดแทรก ไม่ก้อง เกิดระหว่างริมฝีปากบนกับริมฝีปากล่าง [ɸ] ซึ่งไม่มีในภาษาไทย กำหนดให้ทับศัพท์เป็น ฟ เช่น Fuji = ฟุจิ Fukuoka = ฟูกูโอกะ

๙. พยัญชนะ g เมื่ออยู่ในตำแหน่งต้นคำ ออกเสียงคล้าย ก ให้เขียนทับศัพท์ด้วย ก เมื่ออยู่ในตำแหน่งอื่น ๆ ออกเสียงคล้าย ง ให้เขียนทับศัพท์ด้วย ง แต่เนื่องจากผู้พูดภาษาญี่ปุ่นบางกลุ่มมักออกเสียงคล้าย ก ในตำแหน่งอื่น

นอกจากตำแหน่งต้นคำ จึงให้ทับศัพท์เป็น ก ทุกตำแหน่งได้ด้วย เช่น arigatō = อาริงาโต, อาริกาโต gogo = โกโงะ, โกโกะ

๑๐. พยัญชนะ j ในภาษาญี่ปุ่น เมื่ออยู่ในตำแหน่งต้นคำเป็นเสียงพยัญชนะกักเสียดแทรก ก้อง เกิดที่ตำแหน่งลิ้นส่วนหน้ากับหลังปุ่มเหงือก เมื่ออยู่กลางคำบางครั้งเป็นเสียงเสียดแทรก ทั้ง ๒ เสียงนี้เป็นเสียงซึ่งไม่มีในภาษาไทย ให้เขียนทับศัพท์ด้วย จ เช่น kaji = คาจิ

๑๑. พยัญชนะนาสิก n มีหลักเกณฑ์การทับศัพท์ดังนี้

๑๑.๑ ในกรณีที่อยู่ต้นคำหรือต้นพยางค์ ออกเสียงใกล้เคียงกับ น ให้ทับศัพท์เป็น น เช่น

Narita = นาริตะ

kuni = คูนิ

๑๑.๒ ในกรณีที่อยู่ท้ายคำหรือตามด้วยพยางค์ที่ขึ้นต้นด้วยสระ ปรกติดอกเสียงเป็นเสียงนาสิก ก้อง ที่ตำแหน่งโคนลิ้นกับลิ้นไก่ ซึ่งค่อนข้างใกล้เคียงกับ ง แต่บางครั้งเมื่อต้องการปิดคำ ผู้พูดภาษาญี่ปุ่นก็ออกเสียงเป็น น จึงให้ทับศัพท์เป็น น ได้ด้วย ทั้งนี้ผู้ใช้สามารถเลือกใช้ได้ตามความเหมาะสม เช่น

Jōmon = โจมน, โจมง

bon'odori = บอนโอดริ, บงโอดริ

๑๑.๓ ในกรณีที่อยู่ท้ายพยางค์ ส่วนใหญ่มีการกลมกลืนเสียง (assimilation) ไปตามฐานกรณ์ (articulator) ของพยัญชนะที่ตามมา มีหลักเกณฑ์การทับศัพท์ดังนี้

- ในตำแหน่งท้ายพยางค์ที่ตามด้วย ch, d, j, n, r, s, sh, t, z ออกเสียงใกล้เคียงกับ น ให้ทับศัพท์เป็น น เช่น

minchō = มินโจ

Endō = เอ็นโด

jinja = จินจา

konnichiwa = คอนนิจิวะ

renraku = เร็นรากุ

shinsai = ชินไซ

manshū = มันชู

hontō = ฮอนโต

jinzaï = จินไซ

- ในตำแหน่งท้ายพยางค์ที่ตามด้วย g, h, k, w, y ออกเสียงใกล้เคียงกับ ง ให้ทับศัพท์เป็น ง เช่น

ringo = ริงโงะ, ริงโกะ

kokusanhin = โคกูซังฮิน, โคกูซังฮิง

ginkō = กิงโก

denwa = เด็งวะ

honya = ฮงยะ

๑๒. พยัญชนะ ts ในภาษาญี่ปุ่นเป็นพยัญชนะเสียงกักเสียดแทรก ไม่ก้อง เกิดที่ตำแหน่งปลายลิ้นกับปุ่มเหงือก เป็นเสียงซึ่งไม่มีในภาษาไทย และพยัญชนะ ts นี้เกิดกับสระ u และ ū เท่านั้น กำหนดให้ทับศัพท์เป็นดังนี้

tsu ที่อยู่ต้นคำหรือตามหลังพยัญชนะ ทับศัพท์เป็น สึ เช่น

tsunami = สึนามิ

mittsu = มิตสึ

tsu ที่ตามหลังสระ ทับศัพท์เป็น ตสึ เช่น

mitsu = มิตสึ

tsū ที่อยู่ต้นคำหรือตามหลังพยัญชนะ ทับศัพท์เป็น ชือ เช่น

tsūyaku = ชือยากุ

ittsū = อิตชือ

tsū ที่ตามหลังสระ ทับศัพท์เป็น ตชือ เช่น

futsū = ฟุตชือ

๑๓. ชื่อกับชื่อสกุลของคนญี่ปุ่นที่เขียนด้วยอักษรโรมัน มักเขียนชื่อตัว เว้นวรรคและตามด้วยชื่อสกุล ในการทับศัพท์ให้เขียนไปตามนั้น เช่น

Ichirō SUZUKI

ทับศัพท์เป็น อิจิโร ซูซูกิ

Takuya KIMURA

ทับศัพท์เป็น ทากุยะ คิมูระ

ส่วนชื่อกับชื่อสกุลของคนญี่ปุ่นโดยปกติเขียนด้วยอักษรคันจิติดกัน ไม่เว้นวรรค และเขียนชื่อสกุลมาก่อน แล้วจึงตามด้วยชื่อตัว หากทับศัพท์จากต้นฉบับภาษาญี่ปุ่น ให้สลับเขียนชื่อตัวขึ้นก่อน เว้นวรรคและตามด้วยชื่อสกุลตามรูปแบบการเขียนในภาษาไทย เช่น

すずき いちろう

鈴木 一郎 (SUZUKI, Ichirō)

ทับศัพท์เป็น อิจิโร ซูซูกิ

きむら たくや

木村 拓哉 (KIMURA, Takuya)

ทับศัพท์เป็น ทากุยะ คิมูระ

๑๔. คำนำหน้าชื่อหรือคำบอกประเภทวิสามานยนามในภาษาญี่ปุ่นโดยปกติจะวางไว้หลังชื่อ ซึ่งต่างกับภาษาไทย ในการทับศัพท์ให้แปลคำเหล่านั้นแล้วยกมาวางไว้ข้างหน้า เช่น

Tanakasan

ทับศัพท์เป็น

คุนทานากะ (san เป็นคำเรียกประกอบท้ายชื่อเพื่อแสดงความสุภาพ)

Aomoriken

ทับศัพท์เป็น

จังหวัดอาโอโมริ (ken แปลว่า จังหวัด)

Wasedadaigaku

ทับศัพท์เป็น

มหาวิทยาลัยวาเซดะ (daigaku แปลว่ามหาวิทยาลัย)

Risonaginkō

ทับศัพท์เป็น

ธนาคารริโชนะ (ginkō แปลว่า ธนาคาร)

คำบอกประเภทวิสามานยนามที่เป็นส่วนหนึ่งของชื่อเฉพาะ เช่น แม่น้ำ ภูเขา เกาะ ทะเลสาบ วัด ในการทับศัพท์ให้ทับศัพท์ชื่อเฉพาะนั้นทั้งหมดและอาจใส่คำแปลของคำบอกประเภทวิสามานยนามไว้ข้างหน้าด้วย เช่น

Arakawa

ทับศัพท์เป็น

แม่น้ำอารากาวะ (kawa แปลว่า แม่น้ำ)

Gassan

ทับศัพท์เป็น

ภูเขาแกซซัน, ภูเขาแกซซัง (san แปลว่า ภูเขา)

Kiyomizudera

ทับศัพท์เป็น

วัดคิโยมิซุเดระ (dera มาจาก tera แปลว่า วัด)

Kinkakuji

ทับศัพท์เป็น

วัดคิงกาคุจิ (ji แปลว่า วัด)

(ดูตารางคำนำหน้าชื่อและคำบอกประเภทวิสามานยนามที่ภาคผนวก)

๑๕. ในการเขียนภาษาญี่ปุ่นด้วยอักษรโรมันอาจมีการใช้เครื่องหมายยัติภังค์ (-) เพื่อให้อ่านได้ง่ายขึ้น ในการทับศัพท์ให้เขียนติดกันโดยไม่ต้องใส่เครื่องหมายยัติภังค์ เช่น

Tanaka-san

ทับศัพท์เป็น

คุนทานากะ

Aomori-ken

ทับศัพท์เป็น

จังหวัดอาโอโมริ

Waseda-daigaku

ทับศัพท์เป็น

มหาวิทยาลัยวาเซดะ

Risona-ginkō

ทับศัพท์เป็น

ธนาคารริโชนะ

Kiyomizu-dera

ทับศัพท์เป็น

วัดคิโยมิซุเดระ

๑๖. คำย่อที่เขียนด้วยอักษรโรมัน ให้เขียนชื่อตัวอักษรนั้น ๆ ตามเสียงภาษาอังกฤษเป็นภาษาไทยตามที่กำหนดไว้ในหลักเกณฑ์การทับศัพท์ภาษาอังกฤษ ดังนี้

A = เอ	B = บี	C = ซี	D = ดี
E = อี	F = เอฟ	G = จี	H = เอช
I = ไอ	J = เจ	K = เค	L = เอล
M = เอ็ม	N = เอ็น	O = โอ	P = พี
Q = คิว	R = อาร์	S = เอส	T = ที
U = ยู	V = วี	W = ดับเบิลยู	X = เอ็กซ์
Y = วาย	Z = ซี, เซด		

เช่น NHK = เอ็นเอชเค

JR = เจอาร์

อย่างไรก็ดี คนญี่ปุ่นอาจออกเสียงตัวอักษรเหล่านี้แตกต่างกับตารางข้างต้น

๑๗. คำที่ผู้ขึ้นจากตัวย่อ ซึ่งอ่านออกเสียงได้เหมือนคำคำหนึ่ง มิได้ออกเสียงเรียงตัวอักษรให้เขียนตามเสียงที่ออกและไม่ต้องใส่จุด เช่น

JASSO (Japan Student Services Organization) = จัสโซ

๑๘. คำที่รับมาจากภาษาญี่ปุ่นซึ่งมีประกาศในราชกิจจานุเบกษา เช่น คำในพจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน ชื่อประเทศ ดินแดน เขตการปกครองและเมืองหลวง ชื่อแร่และชื่อธาตุ ฯลฯ ให้ใช้ตามประกาศครั้งล่าสุด

๑๙. คำภาษาญี่ปุ่นที่รับมาใช้ในภาษาไทยเป็นเวลานาน และเป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปแล้ว ให้ใช้ตามเดิม เช่น

โตเกียว (ตามหลักเกณฑ์นี้ทับศัพท์เป็น โตเกียว)

เกียวโต (ตามหลักเกณฑ์นี้ทับศัพท์เป็น เคียวโตะ)

ตารางเทียบพยัญชนะภาษาญี่ปุ่น

ตารางเทียบพยัญชนะภาษาญี่ปุ่นนี้ใช้อักษรโรมันระบบ Hepburn เป็นหลัก แต่ผู้ใช้อาจพบอักษรโรมันระบบอื่นในตำราหรือเอกสารโบราณ จึงได้เทียบอักษรโรมันระบบอื่นไว้ ส่วนตัวอย่างที่ให้ใช้อักษรโรมันระบบ Hepburn

อักษรโรมัน ระบบ Hepburn	อักษรโรมัน ระบบอื่น	เงื่อนไข	อักษรไทย	ตัวอย่าง	คำทับศัพท์
b	–	–	บ	bon'odori obi	บนโอดริ, บงโอดริ โอปิ
ch	t+i, ty	ต้นคำ ตำแหน่งอื่น	ช จ	chīsai konnichiwa	ชีไซ คนนิจิวะ
d	–	–	ด	denwa Edo	เด็นวะ เอโดะ
f	h+u	–	ฟ	fune Gifu	ฟุเนะ กิฟุ
g	–	ต้นคำ ตำแหน่งอื่น ^๑	ก ง, ก	ginkō arigatō	กิงโก อาริงาโต, อาริกาโต
h	–	–	ฮ	hashi nihon	ฮาชิ นิฮน, นิฮง
j	d+i, dy, z+i, zy	–	จ	Jōmon kaji	โจมอน, โจมง คาจิ
k	–	ต้นคำ ตำแหน่งอื่น	ค ก	kao niku gakkō	คาโอะ นิกุ กักโก
m	n+b, m, p	–	ม	mado shimbun samma empitsu	มาโดะ ชิมบุน, ชิมบุง ซัมมะ เอ็มปิตสึ

^๑ ผู้พูดภาษาญี่ปุ่นบางกลุ่มมักออกเสียงคล้าย ก ทุกตำแหน่ง

อักษรโรมัน ระบบ Hepburn	อักษรโรมัน ระบบอื่น	เงื่อนไข	อักษรไทย	ตัวอย่าง	คำทับศัพท์
n	—	ต้นคำ ต้นพยางค์	น	Nagoya tsunami	นาโงยะ, นาโกยะ สึนามิ
	—	ตามด้วย ch, d, j, n, r, s, sh, t, z	น	minchō Endō jinja	มินโจ เอ็นโด จินจะ
	—	ตามด้วย g, h ^๑ , k, w, y	ง	konnichiwa renraku shinsai manshū hontō jinzai	คนนิจิวะ เร็นรากุ ชินไซ มันชู ฮอนโต จินไซ
	—	ท้ายคำหรือตาม ด้วยสระ	น, ง	ringo kokusanhin ginkō denwa honya	ริงโงะ, ริงโกะ โคกุซังฮิน, โคกุซังฮิง กิงโก เด็นวะ ฮองยะ
	—	ท้ายคำหรือตาม ด้วยสระ	น, ง	ichiban bon'odori	อิชิบัน, อิชิบัง บอนโอดริ, บงโอดริ
	—	ท้ายคำหรือตาม ด้วยสระ	น, ง	ichiban bon'odori	อิชิบัน, อิชิบัง บอนโอดริ, บงโอดริ
p	—	ต้นคำ	พ	pen	เพ็น, เพ็ง
	—	ตำแหน่งอื่น	ป	tempura Nippon	เท็มปุระ นิปปน, นิปปง

^๑ ส่วนใหญ่เป็นคำยืม

อักษรโรมัน ระบบ Hepburn	อักษรโรมัน ระบบอื่น	เงื่อนไข	อักษรไทย	ตัวอย่าง	คำทับศัพท์
s	–	– ตามด้วย sh	ซ ซ	sakana kissaten zasshi	ซากานะ คิซซาเต็น, คิซซาเต็ง ซัสซชิ
sh	s+i, sy	–	ช	Shōwa sashimi	โชวะ ซาซิมิ
t	–	ต้นคำ ตำแหน่งอื่น	ท ต	te migite matcha kitte	เตะ มิจิเตะ, มิกิเตะ มัตตะ คิตเตะ
tsu	t+u	ต้นคำ ตามหลัง พยัญชนะ ตามหลังสระ	ตี ตี ตตี	tsunami mittsu mitsu	สึนามิ มิตตี มิตตี
tsū	t+ū	ต้นคำ ตามหลัง พยัญชนะ ตามหลังสระ	ชื้อ ชื้อ ตชื้อ	tsūyaku ittsū futsū	ชื้อยากุ อิตชื้อ ฟุตชื้อ
w ^๑	–	–	ว	watashi Fujiwara	วาตาชิ ฟูจิวาระ
y	–	–	ย	yama Yayoi	ยามะ ยาโยอิ
z	d+u	–	ซ	zō mizu	โซ มิซุ

^๑ ปัจจุบันในภาษาญี่ปุ่น w ตามด้วยสระ a เท่านั้น w ที่ตามด้วยสระอื่นปรากฏในคำที่เขียนแบบเก่า เช่น Iwo Jima
ปัจจุบันเขียน Iō Jima

ตารางเทียบสระภาษาญี่ปุ่น

อักษรโรมัน ระบบ Hepburn	อักษรโรมัน ระบบอื่น	เงื่อนไข	อักษรไทย	ตัวอย่าง	คำทับศัพท์
a	aa	ท้ายคำ	อะ	yama	ยามะ
		พยางค์ปิด	เอะ	gakkō	กักโก
ā		พยางค์เปิด	อา	wasabi	วาซาบิ
ai ^{๑)}			ไอะ	okāsan, okaasan haiku	โอกาซัน, โอกาซัง ไฮกุ
e	ee	ท้ายคำ	เอะ	fune	ฟุเนะ
		พยางค์ปิด	เเอ	denwa	เด็นวะ
ē		พยางค์เปิด	เอ	eki	เอกิ
ei ^{๒)}			เเอ	onēsan, oneesan sensei	โอเนซัน, โอเนซัง เซ็นเซ
i	ii ^{๓)}		อิ	kaki	คากิ
ī			ไอิ	kin oishiī, oishii	คิน, คิง โออิชิ
o	wo	ท้ายคำ	โอะ	oto	โอะโตะ
ō	oo, ou, oh	พยางค์ปิด	โอะ (ลดรูป)	konnichiwa	คอนนิจิวะ
		พยางค์เปิด	โอ	ocha	โอะจะ
			โอะ	sayōnara, sayoonara	ซาโยนาระ
			โอะ	Sōseki, Souseki Ōno, Ohno	โซเซกิ โอะโนะ
u ^{๔)}	uu	ท้ายคำ	อุ	isu	อิซู
		พยางค์ปิด	เอุ	shimbun	ชิมบุน, ชิมบุง
		พยางค์เปิด	ยู	Kabuki	คาบูกิ
ū ^{๕)} , ū			ยู	jūyō, juuyoo	จูโย

^{๑)} คำที่มีสระ a และ i ในคำคนละคำที่มาอยู่ติดกัน จะออกเสียงแยกกัน ให้ทับศัพท์เป็น –าอิ เช่น 歯科医 shikai = ชิไกอิ

^{๒)} คำที่มีสระ e และ i ในคำคนละคำที่มาอยู่ติดกัน จะออกเสียงแยกกัน ให้ทับศัพท์เป็น –เออิ เช่น 毛糸 keito = เคอิโตะ

^{๓)} คำที่มีสระ i และ i ในคำคนละคำที่มาอยู่ติดกัน จะออกเสียงแยกกัน ให้ทับศัพท์เป็น อี–อิ เช่น 石井 ishii = อิชิอิ

^{๔)} u ที่ตามหลังพยัญชนะ ts กำหนดให้ทับศัพท์เป็นสระอี เช่น tsunami = สึนามิ

^{๕)} ū ที่ตามหลังพยัญชนะ ts กำหนดให้ทับศัพท์เป็นสระอีอู เช่น tsūyaku = ซึอียากุ

ตารางเทียบพยัญชนะควบภาษาญี่ปุ่น

ตารางเทียบพยัญชนะควบภาษาญี่ปุ่นนี้ใช้อักษรโรมันระบบ Hepburn เป็นหลัก มีพยัญชนะที่ควบกับเสียง y ได้แก่ b, g, h, k, m, n, p, r เป็น by-, gy-, hy-, ky-, my-, ny-, py-, ry- ประสมกับสระได้ ๓ เสียงคือ a o u ในภาษาไทยไม่สามารถเขียนให้ตรงกับเสียงดังกล่าว จึงอนุโลมให้ทับศัพท์โดยใช้พยัญชนะต้นเดียวกับสระดังนี้

อักษรโรมัน ระบบ Hepburn	อักษรโรมัน ระบบอื่น	อักษรไทย	ตัวอย่าง	คำทับศัพท์
-ya		เีย	hyaku kyakkan	เฮียกุ เคียกกัน, เคียกกัง
-yā	-yaa	เีย	kyā, kyaa	เคีย
-yo		เียว	ryokō hyotto ^๑	เรียวกโ เฮียวโตะ
-yō	-yoo, -you, -yoh	เียว	ryōri, ryoori, youri	เรียวรี
-yu ^๒		ิว	byuffe	บิวเฟะ
-yū	-yuu	ิว	kyūkō, kyuuukoo	คิวโก

^๑ พยัญชนะควบในภาษาญี่ปุ่น -yo และ -yu กำหนดให้ทับศัพท์เป็นสระ เียว และิว หากมีพยัญชนะสะกดให้ตัดออก
เนื่องจากมีพยัญชนะ ว สะกดอยู่แล้ว

^๒ -yu ไม่พบตัวอย่างคำศัพท์ในคำญี่ปุ่นแท้ มักพบในคำยืม